

Uprizoritev, prenos, posnetek ...

Živost in mediji

V najstarejši zbirki teatrološke literature pri nas so izdali aktualno noviteto Philipa Auslanderja

S 146. zvezkom se je zbirka Knjižnice Mestnega gledališča ljubljanskega dotaknila aktualnih teoretskih vprašanj t. i. živega uprizorjanja v času vse večje razširjenosti, dostopnosti in vplivnosti medijev. V prevodu Aleksandre Rekar smo dobili po drugi popravljene in dopolnjene izdaji, ki bo v izvorniku izšla šele v začetku prihodnjega leta, avtorizirani slovenski prevod četrte in do zdaj zadnje knjige sodobnega ameriškega avtorja performativnih študij Philipa Auslanderja (r. 1983) *V Živo, Uprizarjanje v mediatizirani kulturi* (Liveness: Performance in a Mediatized Society, 1999).

Urednica Knjižnice MGL Petra Pogorevc je na predstavitvi opozorila na avtorjev interdisciplinaren pristop na presečišču sodobnih umetniških in neumetniških praks (npr. klasičnega gledališča ter koncertov rockovske in pop glasbe) ter na njegovo upiranje romantiziranju t. i. živega gledališča, saj sam živim uprizoritvenim dogodkom pred medijsko posredovanimi, posnetimi in shranjenimi ne priznava nikakršne prednosti.

Avtorica izčrpne spremne študije (*Živo v kulturi sodobnih medijev*) dr. Bojana Kunst je na predstavitvi poudarila, da je po Auslanderju šele zgodovinski pojav posredovalnih in snemalnih medijev (od 30. let prejšnjega stoletja dalje) vplival na prebujanje zavesti o živosti uprizoritvenih umetnosti in tedaj je živost začela izginjati pred mediatiziranim. S svojimi razmišljanji je raziskovalec in interpret sodobnih performativnih praks dregnil v konservativno predpostavljane ontološke prioritete živega pred mediatiziranim. Po njenem prepričanju Auslander »dobro pokaže, da je živost danes preprosto 'biti nekje' in da pri tem ni pomembno, skozi kakšno uprizoritveno formo doživljamo ta dogodek (živo, robotsko, televizijsko, telematično ind.).

Za provokativno tezo, da je gledališče od nekdaj mediatizirano, je gledališki kritik Rok Vevar našel oporo v socialni zgodovini umetnosti Arnolda Hauserja ter v njej opisani vlogi in vplivu starogrške epike na antično dramatiko in gledališče. Glasbeni kritik Ičo Vidmar je pozdravil tudi na Slovenskem razširitev performativne teorije z uprizoritvenih umetnosti tudi na druge umetnosti. Auslander po njegovem mnenju tudi s slikovitimi primeri iz zgodovine rockovske glasbe demonstrira, kako se je ideologija avtentičnosti in živosti skozi zgodovinski razvoj spreminjala.

SLAVKO PEZDIR

»Zdaj, pri čedalje večji prevladi digitalnih medijev in hkratnih redefinicijah živosti, mediatizirane oblike še vedno uživajo večjo kulturno prezenco in prestiž, pa tudi donosnost, kot žive oblike. V številnih primerih nastajajo žive uprizoritve bodisi kot replikacije mediatiziranih reprezentacij bodisi kot surovo gradivo za poznejšo mediatizacijo.« (Philip Auslander v *Sklepu* slovenske izdaje svoje knjige *V Živo*.)